

סטודנטים לעיצוב מעצבים סביבות למידה וירטואליות

שש כהן טל תמיר
המרכז האקדמי לחינוך ולעיצוב ויצו חיפה

תקציר

הפוסטר מתאר סדנא, בה סטודנטים מפתחים תוכנית לימודים בית ספרית, הכוללת כארבעה שיעורים מתוקשבים המיועדים לתלמידי מגמות אמנויות העיצוב בבתי ספר תיכון. פיתוח השיעורים נעשה תוך שימוש בפלטפורמות טכנולוגיות ובאמצעים מתוקשבים הזמינים לנו בחיי היום יום ובכלים ייחודיים למעצבים. הסדנא מתמקדת בהקניית הכלים הרלוונטיים ובהבניית התוכן הלימודי, תוך התייחסות להיבטים פדגוגיים חדשים ולאסטרטגיות למידה מגוונות ועדכניות.

מילות מפתח: סביבות למידה והוראה וירטואליות, קורסים מתוקשבים, רשתות חברתיות, עיצוב

במסגרת הקורס "דידקטיקה של ההתמחות" מתנסים הסטודנטים ביצירה מקורית שאינה נסמכת על מודלים קיימים, ושאינה נשענת על דרכי הוראה ולמידה מסורתיות. במסגרת הקורס מפתחים הסטודנטים תוכנית לימודים בית ספרית מתוקשבת המיועדת למגמות אמנויות העיצוב בבתי ספר תיכון (בהתאם לסילבוס של משרד החינוך למגמות עיצוב או תוכנית ייחודית).

במהלך השנים האחרונות נחשפנו לכך שהסטודנטים שולטים בפלטפורמות טכנולוגיות מגוונות, ואנו מעודדים אותם ליישם זאת בתחום ההוראה, ולא להיצמד לגישות מסורתיות. הקורס מתייחס לידע שקיים אצל הסטודנט, ומאפשר לו לעשות בו שימוש פדגוגי חדש. מעבר להקניית הכלים הרלוונטיים, הסטודנטים לומדים להבנות את חומר הלימוד באופן חדש תוך התייחסות לאסטרטגיות למידה מגוונות. מטרת התוכנית הינן להכיר את המאפיינים הייחודיים של האינטרנט, לפתח נושא שיתאים להוראה מתוקשבת, ולהדגיש את יתרונותיה של סביבה זו בהוראה ובלמידה.

ההנחיה המרכזית בקורס היא לפתח שיעורים מתוקשבים בתחום העיצוב, שמנצלים את התכונות הייחודיות של המדיום, ולא מעתיקים מודלים מסורתיים לכלי החדש. ההתאמה צריכה לבוא לידי ביטוי בנושא שנבחר ובדרכי ההוראה וההערכה, דבר שמזמן התנסויות חדשות ויצירה עצמאית. אחד הקשיים בהם נתקלים הסטודנטים הוא ליצור סביבה לימודית חדשנית, נגישה, מזמינה ומרגשת, ובה בעת להבטיח שתתרחש בה למידה משמעותית. רוב העבודות עושות שימוש בפלטפורמות קיימות, ויוצרות משהו חדש באמצעות שילוב יישומים קיימים. הפעלת התוכנית אינה מצריכה רכישת תוכנות יקרות ומיוחדות לחינוך, אין צורך להיות מומחה טכני כדי לפתח את תוכניות הלימוד ולהפעילן, והמורה יכול לפתח שיעור באמצעים פשוטים ועל פי צרכיו.

חשוב להדגיש שלסטודנטים לא מוצג מודל אחד לפיתוח התוכנית, ושהקורס מעודד את הסטודנטים להתאים את השימוש בכלים הטכנולוגיים לנושאי הלימוד ולתוכנם. הדבר מאפשר שיח ודין על תרומתה של הלמידה הדיגיטלית להשבת ההוראה. הפוסטר יציג מספר עבודות מהשנים האחרונות

עבודה לדוגמה מהקורס בשנת תשע"ה:

קולאז' - <http://shanieb8.wix.com/collage>

השיעורים בתוכנית מיועדים לתלמידים בבית הספר התיכון במגמת עיצוב, כך שהדגש כאן הוא על נושאים שקשורים לעיצוב ורלוונטיים לתוכנית הלימודים. התלמידים נחשפים לשימושים מגוונים בקולאז' באמצעות התבוננות, ניתוח, חשיפה לדוגמאות רבות, וכן קריאת מאמרים וצפייה בסרטונים. העבודה עוסקת בימים הראשונים של הקולאז' באמנות, בשימושי קולאז' באיור ובתקשורת חזותית ובנושא ה"קולאז' כאמנות ירוקה".

במסגרת הקורס "דידקטיקה של ההתמחות" נחשפו הסטודנטים לסביבות למידה וירטואליות, ועשו בהן שימוש. בעבודה זו למשל, התלמידים נשלחים לפרויקט גוגל ארט (GOOGLE ART) כדי לאתר עבודות קולאז' מאוספים דיגיטליים ממוזיאונים בכל העולם ולנתחן. מורה שמלמד בגישה מסורתית אינו יכול להרשות לעצמו סיור מוזיאוני ברחבי העולם.

העבודה נבנתה ב-WIX, פלטפורמה חינוכית לבניית אתרים, שמתאפיינת בהכוונה ליצירת ממשק נוח לשימוש, ויצירת דפים אסתטיים ואטרקטיביים. האתר מהווה בית, מרכז לשיעורים, ועיקר העבודה מתרחשת בפלטפורמות אינטרנטיות מגוונות (וחינוכיות!). בפייסבוק (Facebook) מקיימים דיונים והגשות, סיעור מוחות והתייעצות עם עמיתים. בפנטרסט (PINTEREST) התלמידים מתבקשים ליצור לוחות השראה בדראפבוקס (DROPBOX) מגישים את הפרויקט המסכם, יוצרים יצירה משותפת בפוטושופ (PHOTOSHOP) וכמו כן יוצרים עבודות ומשתפים באפליקציות כדוגמת אינסטגרם ווואטסאפ (WHATSAPP, INSTAGRAM).

התוכנית, כמו רוב התוכניות שהוגשו בשנים האחרונות, מתבססת בעיקר על קישורים לחומרים מגוונים באינטרנט: מאמרים, סרטונים ותמונות, שבאמצעותם נבנות פעילות מגוונות לתלמידים. אחד הנושאים שמטרידים את הסטודנטים הוא הזמן הממושך, שבו כולנו מבליים מול המסך. בחלק גדול מהעבודות יש הצעות לפרויקטים מחוץ לכתה ומחוץ לחלל הווירטואלי. בעבודה זו מציעים לתלמידים ליצור קולאז' בסביבת המגורים שלהם באמצעות צילום בסלולרי, שימוש באפליקציה ליצירת קולאז'ים, ושיתוף באינסטגרם ובדראפבוקס.

הסטודנטיות מאירות את יתרונותיה של התוכנית שפיתחו: "המיוחד בתוכנית שבנינו הוא שאין צורך להיות כבול למחשב. חופש היצירה הוא בכל מקום, ואנו מנסות לנצל את כולו עד תום. מטרת העל של התוכנית היא שכל משתתף בקורס ירגיש נוח לתת ולקבל ביקורת על עבודות, לנתח יצירות, וחשוב מכל: ירכוש כלים חדשים בטכניקת הקולאז' הרחבה, ויתנסה במספר שיטות עבודה שונות: ממוחשבות, בפלאפון או בטאבלט, בעבודת-יד ובמיחזור".

בסיכום העבודה הן כותבות: "בתהליך הלמידה נחשפנו לשיטות למידה חדשות ומגוונות. לא ידענו כי הרשת מאפשרת מיגוון רחב כל-כך של למידה. אנו חושבות שהיום יש עדיין חשש מהתקדמות הטכנולוגיה והחשיפה של התלמידים לעולם רחב כל כך, אבל לדעתנו צריך להסתכל על זה בדרך שונה: לנצל את המדיה והתקדמות הטכנולוגיה לטובתנו, לטובת הלמידה ולטובת קידום יצירה." בפוסטר ניתן יהיה להתרשם בתמונות מעבודות נוספות, ולהתנסות בהן באמצעות קורא קוד QR

מקורות

המר ר' ועשת י'. (2006). עקרונות בעיצוב ובניתוח של סביבות למידה ממוחשבות. האוניברסיטה הפתוחה סלומון, ג'. (2000). טכנולוגיה וחינוך בעידן המידע. אוני חיפה: זמורה.

Garrison, D.R. (2003). *E-learning in the 21st century: a framework for research and practice*. London: RoutledgeFalmer